

votu. Sakramentom pomirenja Crkva na nas proteže svoje puno zajedništvo i pripušta nas punom sudjelovanju u zajedničkom poslanju djece Božje. Bog nam po svom Sinu poručuje da mu nije draga naša molitva, žrtva i apostolat, ako nismo izmireni sa svojim bratom (usp. Mt 5,23—24); i to tako izmireni da ne samo nemamo ništa protiv njega nego da s njime zajedno ljudski i vjernički djelujemo. Želimo li, prema tome, biti autentični služitelji i primatelji sakramenta pomirenja, valja nam prihvaćati jedni druge kao pomireni pomiritelji.

Pridodajem još jedan aspekt pomirenja, aktualan u našoj svetoj godini. Papa Pavao VI pozvao je katolike svijeta u svetoj godini univerzalne Crkve na promicanje pomirenja u Crkvi⁷. On kod toga nije prvenstveno mislio na skrušenu ispovijed nego na ljubav i suradnju među različitim grupama i strujama u Crkvi, kako bi sva Crkva bila uspješniji i čitkiji znak pomirenja što ga Krist čovjeku i danas dariva. Prošla je sveta godina opće Crkve, ali je u toku sveta godina naše krajevne Crkve (**Ecclesia particularis; Teilkirche**). Zaokružimo sve ovo u tri pitanja:

- Kakav sam služitelj sakramenta pomirenja; ulijevam li pokornicima hrabrost i spremnost da pristupaju ovom sakramentu?
- Ja li naša krajevna Crkva i zajednica koju kao prezbiteri vodimo zaista zajednica pomirenih koji primjerom, ljubavlju i molitvom zovu na pomirenje?
- Jesmo li u našoj svetoj godini spremni na promicanje pomirenja u našoj Crkvi?

⁷ Usp. PAPA PAVAO VI: **Apostolska adhortacija o promicanju pomirenja u Crkvi** (Dokumenti 42), Zagreb, Kršćanska sadašnjost 1975.

IZ PRAKSE ZA PRAKSU

Gabrijel ŠTOKALO

Smatram da je najosobnije svjedočanstvo ujedno i najopćenitije u smislu da se barem analogno može primijeniti na mnoge slične slučajeve! Zato iznosim neka svoja iskustva iz ispovjedničke prakse.

Kao i većina sadašnjih naših svećenika »opće prakse« kroz teologiju sam bio odgajan za ispovjednu praksu, nazovimo ju tridentinskom, prema udžbenicima NOLDIN-a i TANKEREY-ja, dakle za suca u ispovjedaonici, uistinu da ne pretjerujemo za blagog suca, milosrdnog ali svakako suca koji mora paziti ne samo na dispoziciju, kajanje penitenta nego također i na integritet ispovijedi, kadgod je to moguće!

Neki su mi se drugi svećenici tužili, privatno kad smo razglabali o vlastitoj ispovjedničkoj praksi, da im toliko puta smeta jedno pravilo ili preporuka, koju su čuli od svojih profesora i starijih svećenika: »Pazi ti da svoju dušu ne izgubiš zbog tuđih grijeha, zbog popustljivosti«, posebno se to odnosilo na područje ženidbenog morala!

Hvala Bogu, meni ta točka nije toliko smetala, jer nam je naš profesor moralke posebno preporučio da je u seksualnim pitanjima »**melius deficere, quam abundare**«! Druga stvar koja me oslobodila onih i onakvih ispovjedničkih muka, na koje su mi se druga braća svećenici tužili, bila je preporka pokojnog dra Teofila Velnića: »Uvijek pazi da vjernicima ne učiniš ispovjed odioznom!«

Ipak sam se nekoliko puta u životu kajao, što sam pod utjecajem teorije, kako su nam je davali ili kako sam je ja shvatio, bio strog u ispovjedaonici! Ali se nikad nisam pokajao što sam bio blag!

Posebne poteškoće i u pogledu integralnosti ispovijedi pa čak i u pitanju, da li se penitent kaje, imadoh za vrijeme velikih, masovnih ispovijedi o Božiću i Uskrsu, pa koji put i u misijama, kad bi masa muškaraca čekala u redu. — U misijama i posebno o Velikom Petku, bilo je puno lakše rješavati pitanje kontricije, jer su ljudi bili disponirani, a okolnosti su me dispencirale od pažnje na integritet. Posebno sam to opazio u nekim primorskim mjestima o Velikom Petku, kad su svi ljudi prožeti misterijem muke i smrti Kristove, pa je praktički bilo dovoljno spomenuti pokoru na čast pet Rana Isusovih, ili na čast njegove svete Muke ili presvete Krvi, i na ljudima bi se vidno osjetilo pravo i iskreno kajanje!

Novi Red Pokore (u tekstu se govori zapravo o pomirenju, ili još određenije **de reconcillatione**, o ponovnom uspostavljanju veza, saveza, odnosa s Bogom i Crkvom) naglašava zajedničku pripravu, te za nju donosi toliko čitanja, prijevanih psalama i rezponzorija. Uvijek se, dakle, može upriličiti nešto slično ili analogno onome što vjernici doživljavaju na Veliki Petak, čak s posebnim naglascima na one okolnosti i posebnosti u kojima vjernici žive i što ih tišti, dovodi do konkretnih grijeha! Tko ne bi, kolikogod je moguće prihvatio te mogućnosti, pogriješio bi i prema sebi i svojim vjernicima!

Kako sam u misijama često čuo penitente, da objašnjavaju svoju situaciju: »kao što ste, oče, rekli na propovijedi ili konferenciji za muževe...«, u posljednje vrijeme, odkad se hvalevrijedno u mnogim župama Krčke biskupije (govorim što znam, a biti će sigurno i drugdje) uvela zajednička liturgijska priprava na primjer posebno za mlade, za muževe, žene, djecu, na isti sam način često čuo objašnjenje samih penitenata o njihovom vlastitom stanju riječima ili dodacima: »kao što je velečasni rekao u pripravi!« Ovo iznosim zato što sam prvi put, kad od penitenta čuh ove riječi, osjetio sreću, zadovoljstvo i radost što nisam podlegao napasti da s drugim svećenicima idem u sakristiju izmijeniti pokojnu misao, dok jedan od njih vrši s penitentima pokorničko bogoslužje! Kasnije mi, razumije se, nije ni dolazila takva napast; nego smatram da je uvijek potrebno, kolikogod je to moguće, da svi ispovjednici slušaju svu pripravu! Čak mi se čini prikladnijim, liturgisti me mogu i popraviti, da ispovjednici baš poput većine penitenata nekako na istoj njihovoj razini, u klupama s njima sudjeluju ponajviše samim slušanjem pri ovom bogoslužju! Tako ćemo im nekako biti i u ispovjedaonici bliži!

Još samo jedna napomena: Jučer je netko postavio pitanje o nalaganju pokore braći svećenicima. U vezi s tim postavljam sebi i svima vama pitanje, da na nj odgovori svaki za sebe: Da li smo pred odlazak na ovaj Tjedan pažljivo pročitali uvod u novi Red Pokore, ako već nismo prelistali na primjer našu Službu Božju ili neki drugi članak o ovoj problematici! Sam Red

pokore svojim uvodom otkriva meni, a posvjedočiše mi i neki aktivni profesori teologije da i njima, sasvim nove vidove i saznanja, o kojima ranije i ne mišljasm!

Ako, dakle, nismo pročitali taj Uvod, da li nam je došlo na pamet da to svrstamo ne u »mišlju, riječju, djelom«, nego u ono »i propustom«? Ne bi li onda bilo dobro da jedan drugome naložimo za pokoru da to pažljivo proučimo! Mislim da to vrijedi i za uvode u druge liturgijske knjige, pogotovo što je od davnina izraz **lex orandi = lex credendi!** Ergo, dixi!

HOMILIJE

BOG PRAVDE I BOG LJUBAVI OSLOBAĐA ČOVJEKA

Homilija nadb. Frane Franića, dne 27. I. 1976.

UVOD

U Hrvatskoj marijanskoj godini, prema namjerama naših biskupa, najvažnije je da se vratimo na početke naše vjere; da se sjetimo povijesnog časa kada se naš narod krštenjem opredijelio za Krista; da se sjetimo i svaki svoga krštenja kada smo se opredijelili za Krista.

Što bi koristilo što se naš narod prije više od 1000 godina opredijelio za Krista; što bi vrijedilo što smo se i mi, u času našega krštenja, ritualno opredijelili za Krista, ako se svako od nas danomice ne opredjeljuje za Krista i ako danomice ne umire zlu koje je u njemu, zlu osobnom i zlu društvenom.

Hrvatska marijanska godina želi naš hrvatski narod obnoviti u pravoj vjeri Kristovoj; u onoj vjeri koja je bila podloga njegova osobnog, obiteljskog, društvenog i religioznog života u njegovoj teškoj 1300 godišnjoj povijesti.

Nema obnove vjere u narodu bez obnove vjere u svećenicima. Mi svećenici moramo pokazati svome narodu put u svjetliju budućnost propovijedajući Evanđelje riječima i djelima. Naša vjera u dnevnom konkretnom životu mora biti svjedočenje za Kristovu vjeru, za Kristovu pravdu i ljubav. Jer vjera se ne smije pretvoriti u retoriku, ona mora biti život.

Mi živimo u velikim, prelomnim vremenima kada se stvara novi čovjek i novo društvo, kada je sve u vrenju. Danas svijet od nas očekuje odgovore na konkretna pitanja koja se do sada nisu pojavljivala. Te odgovore mi moramo dati svaki na svom mjestu, svojim svećeničkim životom, pastoralnim radom, makar i skromnim, ali do kraja angažiranim. Odgovore koji izlaze ne samo iz pameti, nego i iz srca.

Ništa nije teže vidjeti nego jednog anarho-liberalnog svećenika koji ne zna koju misiju ima i od koga ima tu misiju u suvremenom društvu i u konkretnom trenutku povijesti. On je znak propadanja društva u kojem se nalazi; on bi mogao biti znak propadanja mjesne Crkve kojoj je član.

Krist koji se utjelovljuje u svećeniku kroz krštenje, kroz sveti red, kroz euharistiju, kroz rad i molitvu, govori kroz svoga svećenika našem vremenu njegovim jezikom. Čitava apsolutna i nepromjenljiva Kristova na-